

Yksityinen kopiointi 2022 -tutkimuksen päätulokset

Tutkimuksessa selvitettiin laillisen yksityisen kopioinnin määrää Suomessa.

- Tutkimuksen mukaan laillisen yksityisen kopioinnin piiriin kuuluvaa musiikkia kopioi 141 000 ja videoaineistoa 762 000 15–79-vuotiasta Suomessa asuvaa. Kaiken kaikkiaan musiikki- ja videoaineiston kopioijia on noin 851 000. Kopioijien määrä on aiempina vuosina laskenut. Vuonna 2022 kopioijien kokonaismäärä on kuitenkin suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2021. Vuonna 2014 yksityistä kopiointia tekeviä oli vielä lähes 1,6 miljoonaa.
- Arvio yksityisen kopioinnin kokonaiskappalemäärästä (musiikki- ja videotiedostot) on vuonna 2022 alhaisempi kuin vuoden 2021 tutkimuksessa. Sekä musiikki- että videotiedostoja on kopioitu edellisvuotta vähemmän.
- Arvio laillisten yksityisten musiikki- ja videotiedostojen kopioiden määrästä vuoden aikana Suomessa on kaiken kaikkiaan 197–213 miljoonaa tiedostoa 15–79-vuotiaiden keskuudessa. Vuoden 2021 tutkimuksessa vastaava arvio yksityisen kopioinnin määrästä oli 226–257 miljoonaa tiedostoa. Vuosina 2013–2017 yksityisen kopioinnin kokonaismäärä aleni 725 miljoonasta n. 260 miljoonaan kopioon ja on sen jälkeen (2017–2022) ollut 197–297 miljoonan kopion välillä.
- Musiikin käytetyimmät tallennuspalvelut ovat matkapuhelin ja tietokone. Videomateriaalia tallennetaan edelleen eniten digiboksille ja seuraavaksi useimmin tv-ohjelmien verkkotallennuspalveluun. Musiikkia tallennetaan eniten suoratoisto/ streaming-palveluista (offline-tallennus), internetissä ilmaiseksi tallennettavissa olevista tiedostoista (esim. artistien omat internet- sivut) sekä alkuperäisiltä CD-levyiltä. Näistä vain alkuperäisiltä CD-levyiltä tallennettu musiikki on mukana tutkimuksen yksityisen kopioinnin luvuissa. Videotallennukset ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia.
- Musiikkia kopioineista yli puolet olisi hankkinut kopioidun aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Yli kolmannes musiikkia kopioineista olisi käyttänyt musiikin hankintaan maksullista lähdettä. Maksullinen suoratoistopalvelu on mainittu lähteeksi harvemmin kuin vuoden 2021 tutkimuksessa. Videotiedostoja kopioineista alle kolmannes olisi hankkinut kopioidun videoaineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Maksullista lähdettä olisi käyttänyt yli kymmenes.
- Neljä viidestä Suomessa asuvasta on tulostanut, tallentanut, valokopioinut tai skannannut graafista aineistoa yksityiseen käyttöön viimeisen vuoden aikana. Käytetyimmät kopiointitavat ovat tallennus ja tulostus, joissa on tehty eniten kopioita myös kappalemäärittäin (sivumäärät) tarkasteltuna. Valokopioitu tai skannattu aineisto on useimmiten viranomaislomake tai lasku/ tiliote. Tulostettu tai tallennettu aineisto on puolestaan valokuva, viranomaislomake, ruokaohje/resepti, oppimateriaali tai artikkeli. Tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö (nettisivut tai blogi), jokin yritys (esim. Valio) tai julkishallinto. Graafisen aineiston osalta arvio hyvityksen piiriin kuuluvasta sivumäärästä on 622-682 miljoonaa sivua. Arvioinnin pohjana on käytetty Kopioston aineistolajiluokitusta.

Yhteenveto tuloksista

Tutkimuksen keskeisin tavoite oli selvittää musiikki- ja videoaineiston osalta yksityisen kopioinnin kokonaismäärää Suomessa.

Vastaavaa tietoa kerättiin edellisen kerran 2021 Taloustutkimuksen toimesta.

Tutkimus tarjoaa yksityisen kopioinnin määrää koskevien arvioiden lisäksi myös laajan kuvan Suomessa asuvien henkilöiden viihde-elektroniikkalaitteiden käytöstä sekä kulutuskäyttäytymisestä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Tutkimuksessa selvitettiin myös musiikki- ja videomateriaalin kopioimisesta aiheutuvaa haittaa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin graafisen aineiston osalta yksityisen kopioinnin useutta sekä kopioinnin kokonaismäärää.

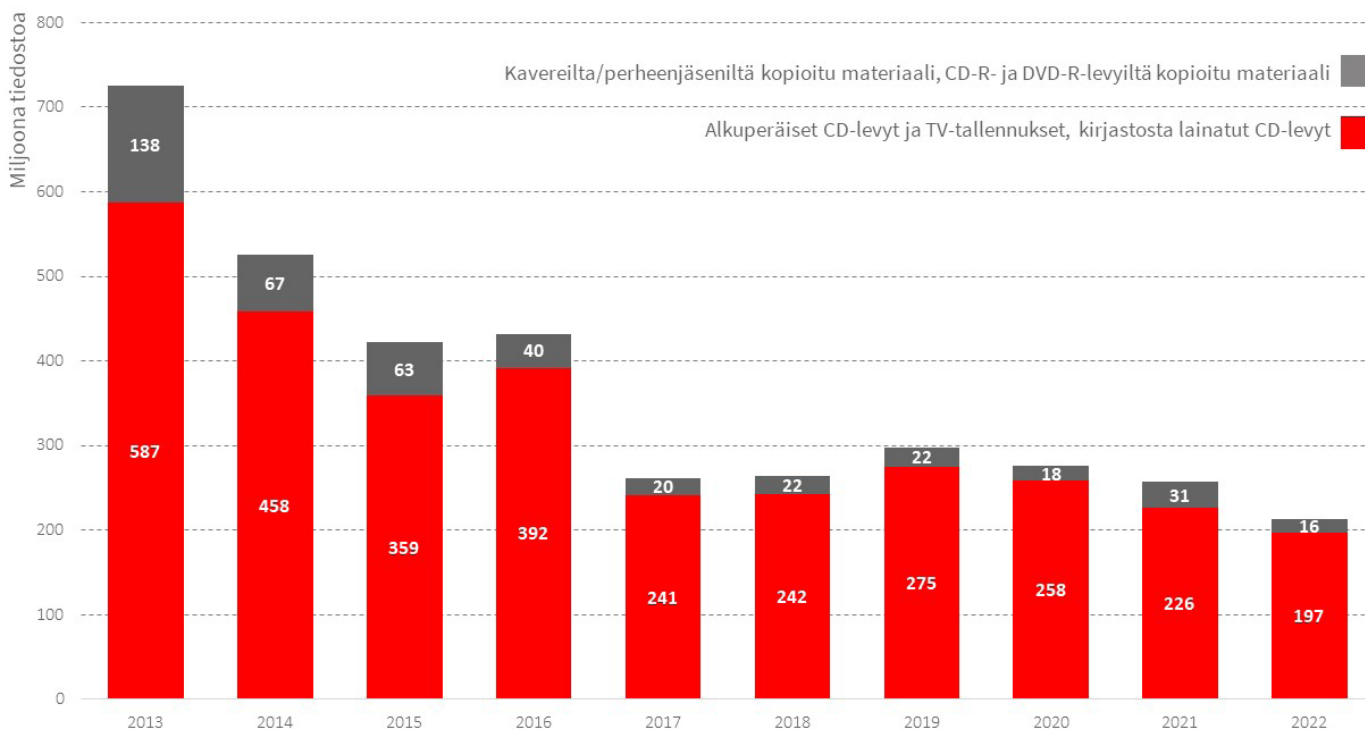
Taloustutkimus Oy:n toteuttaman tutkimuksen tulokset perustuvat kattavaan väestöä edustavaan otokseen, yli 3000 15–79-vuotiaasta haastateltiin henkilökohtaisesti. Tutkimuksen perusteella kaiken kaikkiaan 851 000 Suomessa asuvaa (virhemarginaali on $\pm 3,1\%$, 95 %:n luotettavuustasolla) kopioi musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia yksityiseen käyttöön.

Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 15–79-vuotiaiden keskuudessa on vuositasolla tutkimuksen mukaan noin 197–213 miljoonaa musiikki- ja videotiedostoja. Tämä kokonaismäärä (197 miljoonaa tiedostoa) sisältää vain tekijänoikeuslain tarkoittaman laillisen yksityisen kopioinnin. Esimerkiksi itse tehty aineisto, verkosta laittomasti tallennettu aineisto sekä kopiot, jotka sisältyvät palvelun hintaan tai ovat muuten luvallisia, on karsittu pois.

Laki sallii myös kopioimisen kavereille ja perheenjäsenille. Kavereilta ja perheenjäseniltä tai CD-R ja DVD-R-levyiltä kopioitua aineistoa kopioidaan vuositasolla 16 miljoonaa tiedostoa. Koska näiden tiedostojen alkuperää ei voitu tutkimuksella selvittää, asettuu arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä 197–213 miljoonan kopioitun tiedoston välille (kuva 1 ja taulukko 1). Vuoden 2021 tutkimuksessa arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä oli 226–257 miljoonaa tiedostoa.

Yksityinen kopiointi 2013–2022

Kuva 1. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 2013–2022. Taloustutkimus 2022

Musiikkitiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1a. Musiikki. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2014–2022. Ikäryhmä 15–79-vuotiaat. Taloustutkimus 2022.

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alkuperäisiltä CD-levyiltä	164 090	65 688	89 474	47 680	21 532	51 018	55 973	36 614	25 883
CD-R-, DVD-R-, Blu-ray-levyiltä	23 187	10 459	26 683	8 030	3 611	4 556	1 639	8 685	2 687
Kirjastosta lainatuilta CD-levyiltä	10 936	7 429	6034	1 302	4 255	9 053	3 225	14 175	7 889
Kavereilta/perheenjäseniltä	41 601	43 136	9 541	7 783	9 517	8 502	6 213	14 053	4 299
Yksityinen kopiointi yhteensä	239 814	126 712	131 732	64 795	38 915	73 129	67 050	73 527	40 758

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia

Videotiedostojen kopiointi (tuhatta tiedostoa)

Taulukko 1b. Videotiedostot. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2014–2022. Ikäryhmä 15–79-vuotiaat. Taloustutkimus 2022.

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Video-tiedostoja televisiosta	282 591	285 433	296 023	192 288	216 035	215 402	199 117	174 830	163 247
Kavereilta/perheenjäseniltä	2 793	9 606	3 394	4 222	9 024	8 812	10 464	8 567	9 125
Yksityinen kopiointi yhteensä	285 384	295 039	299 417	196 510	225 059	224 214	209 581	183 397	172 372

Arviot viimeisen tallennuskerran mukaan käyttäen väestöä edustavia kertoimia

Kotitalouksissa tapahtuvan kopioinnin kokonaismäärä (sisältäen myös muun kuin hyvitetävän yksityisen kopioinnin) on vuositasolla noin 277 miljoonaa tiedostoa. Vuonna 2021 kopioinnin kokonaismäärä oli noin 380 miljoonaa tiedostoa.

Viimeisellä kopiointikerralla eniten käytetyt lähteet musiikkia kopiaaessa ovat suoratoisto/streaming-palvelut (34 %, virhemarginaali $\pm 3,9$ %-yksikköä), internetistä ilmaiseksi tallennetut tiedostot, esim. artistien sivut (18 %, virhemarginaali $\pm 3,6$ %-yksikköä) ja alkuperäiset CD-levyt (15 %, virhemarginaali $\pm 3,2$ %-yksikköä). Videotiedostot ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia (60 % vastaajista, virhemarginaali on $\pm 3,4$ %-yksikköä). Musiikkia tallennetaan useimmin matkapuhelimeen ja tietokoneeseen. Videosisältöjen käytetyin tallennusala on digiboksi.

Tietokone ja matkapuhelin, johon voi tallentaa musiikkia, on yksityisessä käytössä yli 4 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 0,99$). USB-muistitikku on käytössä yli 3,3 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,6$). Tablet-laitteita on käytössä yli 2,5 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,78$ %). Erillinen MP3-soitin/iPod on käytössä noin 776 000:llä 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,4$ %).

Musiikin suoratoistopalvelu Spotify tai jokin muu vastaava palvelu on käytössä lähes 2,5 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,8$ %) 15–79-vuotiaalla. Verkossa sijaitsevia tiedostojen tallennuspalveluita (kuten Dropbox, Google Drive, Apple iCloud jne.) on käytössä jo lähes 2,8 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,7$ %) 15–79-vuotiaalla.

Netflix, HBO Max, Elisa Viihde Viaplay tai joku muu kuukausimaksullinen videovuorauspalvelu on käytössä noin 2,7 miljoonalla 15–79-vuotiaalla (virhemarginaali $\pm 1,8$). Vuonna 2021 kuukausimaksullinen verkon kautta katsottava tv-palvelu oli käytettävissä yli 2,5 miljoonalla 15–79-vuotiaalla.

TV-ohjelmien verkkotallennuspalvelu, kuten Elisa Viihde, Telia TV tallennusominaisuudella, DNA TV tai jokin muu vastaava, on käytössä yli 1,3 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,7$) 15–79-vuotiaalla. Musiikki- ja videopalveluja koskevat luvut eivät kuvaavasti palvelujen asiakas-määriä. Palvelu voi olla vastaajan käytössä esimerkiksi samassa kotitaloudessa asuvan henkilön tilaamana.

Tutkimuksessa selvitettiin myös Suomessa asuvien kulutuskäyttämistä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Musiikkia kuunnellaan edelleen eniten radiosta. Radiosta musiikkia kuuntelee 90 % 15–79-vuotiaista (Vuonna 2021: 95 %). Youtube on musiikin kuuntelussa seuraavaksi käytetyin (80 %). Fyysisiltä äänitteiltä musiikkia kuuntelee ainakin joskus 57 % 15–79-vuotiaista. Youtuben/ ilmaisten tai maksullisten musiikin suoratoistopalvelujen käyttäjien keskuudessa fyysisiä äänitteitä kuuntelevien osuus on suurempi kuin koko väestössä (63 % näiden palvelujen käyttäjistä kuuntelee fyysisiä äänitteitä).

Televioliähetysksiä katsoo ainakin joskus suorina lähetysinä 90 % väestöstä ja netti-TV:stä ohjelmia 83 %. Youtubesta katsotaan videosisältöjä seuraavaksi eniten. Youtuben käyttö on lisääntynyt selvästi viimeisten vuosien aikana. Digiboksitallenteita katsoo 28 % 15–79-vuotiaista. Netti-TV:n, verkkotallennuspalvelujen ja VOD streaming -palvelujen (esim. Netflix) käyttäjistä 90 % katsoo televisiota myös suorina lähetysinä. Mainittujen palvelujen käyttäjät myös tallentavat TV-sisältöjä digibokseille jopa hieman useammin kuin tv-katsojat yleensä.

Musiikkia kopioineista 15–79-vuotiaista 51 % olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä musiikkiaineiston olisi hankkinut 34 % musiikkia kopioineista. Maksullisesta lähteestä musiikkia hankkivien osuus on alhaisempi kuin vuonna 2021. Alle viidennes (15 %) olisi ostanut musiikin tallenteena (esim. cd-levynä), jos ei olisi ollut kopiointimahdollisuutta. Yli kymmenes (12 %) musiikkia kopioineista olisi kuunnellut musiikkia maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Spotify) ja yhtä suuri osuus musiikkia kopioineista (12 %) olisi hankkinut musiikin ilmaisesta suoratoistopalvelusta (esim. Youtube). Alle kymmenes (7 %) tallentaneista olisi ostanut musiikin tiedostona. Kaverilta/kirjastosta musiikin olisi lainannut vain 4 % musiikkia kopioineista. Maksulliset musiikin suoratoistopalvelut mainitaan harvemmin kuin vuoden 2021 tutkimuksessa.

Videoaineistoa tallentaneista 15–79-vuotiaista noin kolmannes (32 %) olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä videoaineiston olisi hankkinut yli kymmenes videotiedostoja kopioineista (14 %). Videotiedostoja kopioineista 8 % olisi katsonut kyseisen av-aineiston maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Ruutu+, Netflix, Viaplay). Videotiedostoja kopioineista 3 % olisi ostanut aineiston tallenteena (esim. DVD-levy) ja 4 % olisi vuokrannut elokuvan (esim. Elisa Viihde). Ilmaisesta suoratoistopalvelusta (esim. YLE Areena, Katsomo, Ruutu) aineiston olisi katsonut 13 % videoaineistoa tallentaneista. Kirjastosta tai kaverilta videoaineiston olisi lainannut 4 % videotiedostoja tallentaneista.

Musiikkiaineistoa kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat kuuntelevansa kopioitua musiikkikappaleen keskimäärin 54 kertaa (vuonna 2021: 58 kertaa). Audiovisuaalista sisältöä kopioineet 15–79-vuotiaat arvioivat katselevansa kopioitua videoaineiston keskimäärin 5 kertaa (vuonna 2021 noin 5 kertaa).

Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan yksityisellä kopioinnilla?

Yksityisellä kopioinnilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa musiikin ja videon alkuperäislähteistä (alkuperäiset CD-levyt, TV-lähetykset) tapahtuvaa kopiointia. Tutkimuksessa on pyritty rajaamaan pois ne yksityiset kopiot, joiden osalta ei tiedetä, onko kopioinnin lähde ollut laillinen vai ei. Laki sallii myös kopioimisen kavereilta ja perheenjäseniltä. Koska haastattelujen avulla ei aukottomasti pystytty selvittämään kavereilta ja perheenjäseniltä kopioitua musiikin alkuperää, arvio kopioinnin kokonaismäärästä esitetään kahden luvun välisenä arviona, jonka alapäässä on yksinomaan alkuperäisistä lähteistä tapahtunut kopiointi ja yläpäässä luku, johon on lisätty kavereilta ja perheenjäseniltä kopioitu materiaali sekä musiikin osalta CD-R-, DVD-R- ja Blu-ray-levyiltä tehdyt kopiot.

Verkosta ostettu lisensioitu materiaali, laittomista lähteistä ladattu materiaali sekä automaattinen varmuuskopiointi on rajattu yksityisen kopioinnin ulkopuolelle. Tutkimuksen kysymyksenasettelussa on lisäksi rajattu pois omatekoinen musiikki, itse kuvattu tai muu omatekoinen videomateriaali, sekä työkäyttöä varten kopioitu musiikki- tai videoaineisto.

Graafisen aineiston kopiointi

Vuonna 2017 graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin kaikista kopiointitavoista yhteensä. Vuonna 2018 kysymystä muutettiin niin, että graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin jokaisesta kopiointitavasta erikseen.

Vuonna 2022 neljä viidestä (79 %) 15–79-vuotiaasta on kopioinut jotakin graafista aineistoa ainakin joskus vuoden aikana. Graafista aineistoa digitaalisesta digitaalseksi sanoi viimeisen vuoden aikana kopioineensa 58 % vastaajista. Digitaalista aineistoa tulosti paperille viimeisen vuoden aikana 62 % vastaajista. Paperista paperille graafista aineistoa valokopioi 46 % vastaajista ja paperista digitaalseksi graafista aineistoa skannasi 45 % vastaajista. Graafista aineistoa (kirja, lehtiartikkeli, kuva, nuotit tms.) ainakin joskus kopioineista 15–79-vuotiaista 42 % tallensi, 32 % tulosti, 12 % valokopioi ja 11 % skannasi aineistoa viimeisellä kopiointikerralla.

Viimeksi valokopioitu tai skannattu aineisto on ollut useimmin lomake, esim. viranomaislomake (25 %) tai lasku/tiliote tms. (15 %). Viimeksi yksityiseen käyttöön tulostettu tai tallennettu graafinen aineisto on ollut useimmin valokuva (21 %), viranomaislomake (19 %), ruokaohje/resepti (10 %), oppimateriaali (9 %) tai artikkeli (8 %). Yksityiskäyttöön viimeksi tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö, esim. yksityisen henkilön kotisivut tai blogi (21 %), jokin yritys (19 %) tai julkishallinto (14 %). Osuudet ovat saman tasoisia kuin vuoden 2021 tutkimuksessa.

Kaiken kaikkiaan graafista aineistoa on viimeisen vuoden aikana kopioitu 15–79-vuotiaiden keskuudessa noin 800 miljoonaa sivua. Eniten on tallennettu digitaalisesta digitaalseksi (noin 380 miljoonaa sivua). Toiseksi useimmin on tulostettu digitaalisesta paperille (noin 297 miljoonaa sivua). Seuraavaksi useimmin on valokopioitu paperilta paperille (noin 85 miljoonaa sivua) ja skannattu paperilta digitaalseksi (noin 39 miljoonaa sivua).

Sivumäärät on jaoteltu viimeksi kopioidun aineistolajin perusteella ei-hyvitetävään, hyvitetävään ja osittain hyvitetävään. Lajittelu perustuu Kopioston yleisesti käyttämään aineistolajien luokitteluun. Tämän luokittelun perusteella hyvityksen piiriin kuuluvaa graafista aineistoa on arviolta noin 622-682 miljoonaa sivua (vuonna 2021: 415-489 miljoonaa sivua).

Miten tutkimus tehtiin?

Tutkimus toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina. Kohderyhmänä olivat 15–79-vuotiaat Suomessa asuvat Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Haastatteluja toteutettiin yhteensä 3021 henkilölle.

Otos muodostettiin kiintiöpoiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderyhmän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyyppi-jakauma. Otos on painotettu kohderyhmää vastaavaksi. Painotetut N-luvut vastaavat Suomen 15–79 -vuotiasta väestöä tuhansina (SVT 31.12.2021). Haastattelut toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina 3.2.-31.5.2022 välisenä aikana. Haastattelutyöhön osallistui 43 Taloustutkimuksen kouluttamaa haastattelijaa. Haastateltavat olivat 153 eri paikkakunnalta.

Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla poikkeako tulos muista vastaajista enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Tutkimuksessa on laskettu arvio kopioinnin kokonaistiedostomääristä vuosittain käyttäen väestöä edustavia painoker-toimia. Arvio kokonaismäärästä on laskettu vastaajan viimeisellä tallennuskerralla kopioiman aineiston sekä vastaajan kopiointifrekvenssiä kuvaavan kertoimen avulla.

Tekijänoikeuslaki

Tekijänoikeuslain mukaan jokaisella on oikeus kopioida yksityiseen käyttöön julkaistuja teoksia, mm. musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia. Laissa on säädetty yksityisen kopioinnin hyvityksestä, jonka valtio maksaa tekijöille, esittäjille ja tuottajille teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Yksityistä kopiointia ja sen yleisyyttä tutkitaan hyvityksen oikean mitoituksen määrittämiseksi.

taloustutkimus

Taloustutkimus Oy on suomalainen täyden palvelun markkinatutkimusyri-tytys, joka on perustettu vuonna 1971. Taloustutkimus työllistää Suomessa noin 60 vakituista markkinatutkimusalan ammattilaista sekä noin 200 haastattelijaa ympäri Suomea. Helsingin pääkonttorin lisäksi kotimaiset aluetoimistot sijaitsevat Tampereella, Turussa ja Oulussa. Ulkomaisia tytä- ja osakkuusyhtiöitä on Venäjällä ja kaikissa Baltian maissa. Taloustutkimus kuuluu kansainväliseen WIN-verkostoon, joka toimii yli 50 maassa.

Taloustutkimus noudattaa kaikessa tutkimustoiminnassaan kansainvälisen kauppakamarin (ICC) ja ESOMARin (European Society for Opinion and Marketing Research) tutkimussääntöjä.

Käytössä on kansainvälinen markkinatutkimustoimialastandardi ISO 20252, jonka on sertifioinut SGS Finland.

